

Linneuniversitetet

Kalmar Växjö

Självständigt arbete 15 hp

Oj, vad snabbt du pratar!

En kvantitativ studie av hur andraspråksinlärares taltempo påverkas av förstaspråkstalaras val av språkvariant

Författare: Sofia Bristedt

Handledare: Annika Andersson

Examinator: Gisela Håkansson

Termin: HT19

Ämne: Svenska som andraspråk

Nivå: Grundnivå

Kurskod: 2SSÄ2E

Titel på engelska: Wow, you speak fast!

A quantitative study of how second language learners' speech rate is affected by native speakers' register

Sammandrag

Uppsatsen som följer är en kvantitativ undersökning där andraspråksinlärares taltempo studerades. Forskningen avsåg undersöka hur en inlärares taltempo förändrades i interaktion med olika förstaspråkstalare av svenska som använde två olika språkliga varianter, barnriktat och vuxenriktat språk. För att besvara undersökningens frågeställningar deltog fyra andraspråksinlärare i två intervjuer vardera. Förstaspråkstalarna turades om att hålla intervjuerna och talade barnriktat i den ena intervjun och vuxenriktat i den andra. Intervjuerna spelades in och transkriberades för analys av resultat. Utifrån ett individuellt perspektiv kunde ett förändrat taltempo identifieras hos några av deltagarna i enlighet med de hypoteser som formulerats. Utifrån ett grupperspektiv kunde däremot inte ett förändrat taltempo identifieras. Dock visade resultat i enlighet med en av undersökningens hypoteser att gruppen samt enskilda deltagare använde ett språk med högre komplexitet vid barnriktat språk än vid vuxenriktat. Undersökningens resultat är betydelsefulla i utveckling av pedagogiska strategier för andraspråksinläring med fokus på språkproduktion.

Nyckelord

Taltempo, komplexitet, stavelse, andraspråksinlärare, barnriktat språk, vuxenriktat språk

Innehåll

1 Inledning	3
2 Syfte och frågeställning	4
3 Teoretiska utgångspunkter	5
3.1 Sociokulturell teori.....	5
3.2 Anpassning vid inläring	6
4 Tidigare forskning	7
4.1 Förstaspråksinläring.....	7
4.2 Taltempo	7
5 Metod och material	9
5.1 Val av undersökningsmetod	9
5.2 Urval och avgränsningar--deltagare	10
5.3 Undersökningsmaterial	11
5.4 Insamlingsmetod	11
5.5 Genomförande.....	12
5.6 Bearbetning av material och analysmetod	12
5.7 Forskningsetiska aspekter	14
5.8 Reliabilitet och validitet	15
6 Resultat	15
6.1 Resultat ur ett grupperspektiv	16
6.2 Resultat ur ett individuellt perspektiv	16
6.3 Sammanfattning	19
7 Diskussion	19
7.1 Metoddiskussion.....	20
7.2 Resultatdiskussion	21
7.3 Slutsatser.....	24
7.4 Vidare forskning.....	25
Referenser	26
Bilagor	I
Bilaga A Transkriptioner samt ljudfiler i Praat.....	I
Bilaga B Samtyckesblankett	II

1 Inledning

Som lärare i svenska som andraspråk letar man ständigt efter pedagogiska strategier för att på bästa sätt undervisa studenter i det svenska språket. För att ge andraspråksinlärare det stöd de behöver krävs att lärare är medvetna om vilka specifika pedagogiska strategier som gynnar språkinläring. Lärarnas medvetenhet kring dessa strategier för att säkra andraspråkselevs skriftliga och muntliga kommunikationsutveckling nämns som ett krav av Vetenskapsrådet i ett avsnitt om vardagslitteracitet (Hyltenstam, Axelsson & Lindberg, 2012). Jag är själv blivande andraspråkslärare och har vid ett flertal tillfällen ställt mig frågan vilka strategier jag i mitt framtida yrke kan utnyttja för att främja mina elevers språkinläring. I föreliggande studie undersöks hur förstaspråkstales val av språklig variant (barnriktat och vuxenriktat språk, se definition i syfte och frågeställning) påverkar en andraspråksinlärares talproduktion (utflöde), med fokus på taltempo.

För att kunna klara sig i ett nytt land är det nödvändigt att lära sig landets officiella språk, ofta det språk som är erkänt genom lagar eller författningar i en stat. Det är viktigt att immigranter utbildas och får en effektiv språkundervisning för att kunna bli en del av samhället. Dagens mångkulturella samhälle ställer ökade krav på lärares pedagogiska och språkliga kompetens i andraspråksundervisningen. Genom att lärare bland annat skapar inläringssamfund i undervisningen med sina pedagogiska strategier, har de en betydelsefull roll och påverkar andraspråksinlärares tillägnan av språket (Cummins, 2000).

Trots att språket är en nödvändig komponent, har inte alltid lärare kunskap om hur de kan hjälpa elever på bästa sätt i den språkliga utvecklingsprocessen (Bunar, 2010). Denna brist på kunskap blir problematisk då det exempelvis i läroplanen för grundskolan uttrycks att skolan ska ansvara för att elever i grundskolan efter sin skolgång kan använda det svenska språket på ett nyanserat sätt i tal och skrift (Skolverket, 2010). För att andraspråkselever ska få samma villkor som elever med svenska som modersmål i det svenska samhället behöver de stöd för att lära sig språket snabbt. För att lärare ska kunna stödja andraspråkselever vid inhämtning av språkkunskaper på en åldersadekvat nivå behöver lärare ha mer kunskap om hur de ska tala i interaktion med eleverna. Denna kunskap skulle vara till stöd för ett välplanerat, tydligt och flytande utflöde hos inlärnarna.

Tidigare forskning om talproduktion har främst intresserat sig för inflöde och inte utflöde (Swain, 2000). Därtill har inte effekten av förstaspråkstales språkvariant på inlärares taltempo studerats, enligt mina efterforskningar av tidigare studier. I tidigare undersökningar har forskare dessutom främst studerat barn (t.ex., Owen, 1996), inte

vuxna inlärare. Sammanfattningsvis utforskas i min undersökning, till skillnad från tidigare studier, effekterna av förstaspråkstalaras val av språklig variant på vuxna andraspråksinlärares utflöde.

2 Syfte och frågeställning

Undersökningen är en del av ett forskningsprojekt där jag och tre andra studenter varit involverade och genomfört varsin undersökning. Medan forskningsprojektets övergripande mål var att undersöka hur en inlärares utflöde påverkas av förstaspråkstalaras utflöde skiljde sig de fyra olika undersökningarna i de specifika syftena. Förstaspråkstalararen definieras i följande undersökning som en person som har svenska som modersmål, men personen intar även rollen som samtalspartner till inläraarna i de intervjuer som genomförts vid insamling av data. Förstaspråkstalarna utgjordes av mig och de tre andra studenterna som drivit forskningsprojektet. Vid de tillfällen i undersökningen där val motiveras utifrån ett forskarperspektiv används benämningen *studenter som drivit forskningsprojektet*. Andraspråksinläraaren definieras i sin tur som en person som lär sig svenska som ett andraspråk. Att inläraaren lär sig svenska som ett andraspråk innebär i studien att språket lärts in efter modersmålet i en miljö där språket talas, i Sverige.

Syftet med denna undersökning är att studera om en förstaspråkstalaras val av språkvariant påverkar vuxna andraspråksinlärares taltempo (beräknat som stavelser per sekund). Taltempo relaterar till många aspekter av språklig kvalitet så som komplexitet eftersom det möjliggör en mer tidseffektiv planering av utflöde. Utflödets komplexitet undersöks ytterligare och definieras i studien som antalet stavelser inläraaren använder per mening. Andraspråksinläraarnas utflöde studeras utifrån: a) antal stavelser per samtal (total produktion av utflöde i utvalt material), b) antal stavelser per sekund (taltempo), c) antal stavelser per mening (komplexitet) och d) relationen mellan taltempo och komplexitet. Undersökningen förväntas ge resultat som kan vara värdefulla i arbetet som andraspråkslärare.

Studiens frågeställningar är:

- Påverkas en andraspråksinlärares taltempo av förstaspråkstalaras val av språkvariant?
- Hur relaterar inläraarens taltempo till utflödets komplexitet?

Hypotesen är att inlärare härmar förstaspråkstalare (Lightbown & Spada, 1999) och därmed påverkas av den språkliga variant som denne använder sig av. Om

förstaspråkstalaren uttrycker sig med ett barnriktat språk, det vill säga att hen använder sig av ett långsammare taltempo, kommer även inläraren tala långsammare. Den barnriktade språkliga varianten karaktäriseras utöver det långsamma taltempot av enklare meningar samt en mer varierad prosodi (McMurray, Kovack-Leshe, Goodwin & McEchron, 2013). Det barnriktade språket har varit intressant för andraspråksforskare som undersökt andraspråksriktat språk som används i interaktion mellan förstaspråkstalare och vuxna andraspråksinlärare, då dessa språkvarianter har många liknande drag, exempelvis förenklade språkliga register (Hyltenstam m.fl., 2012). Andraspråksriktat språk har definierats enligt följande:

“a register of simplified speech...used by speakers of a language to outsiders who are felt to have very limited command of the language or no knowledge of it at all.” (Ferguson, 1971:143).

I den här uppsatsen används begreppet barnriktat språk eftersom det har använts i stor utsträckning i tidigare forskning (t.ex., Fernald & Weisleder, 2013; Golinkoff, Deniz Can, Soderstrom, & Hirsh-Pasek, 2015; Newport, Gleitman & Gleitman, 1977). Anpassningen av förstaspråkinlärarens utflöde är åldersadekvat och utgår från inlärarna.

Om förstaspråkstalaren istället uttrycker sig med hjälp av ett vuxenriktat språk, det vill säga att de talar i ett snabbare tempo, kommer även inläraren försöka tala i ett snabbare tempo, vilket borde ge inläraren en minskad chans att kunna uttrycka sig med korrekthet och med hög komplexitet sitt utflöde. Därför är min hypotes att ett långsamt taltempo skulle innebära att utflödet består av fler stavelser per mening, då inlärarna hinner planera sitt utflöde bättre och på så sätt använder korrekta morfologiska böjningar exempelvis. Om mina hypoteser bekräftas skulle lärare kunna anpassa sin språkliga variant i interaktion med elever för att främja deras språkproduktion. Ett långsammare taltempo skulle tillåta inläraren att reflektera över inflödet, och planera sitt utflöde. Det planerade utflödet kan även utmärkas av högre komplexitet genom att inläraren använder fler stavelser per mening än vid ett högre taltempo. Inläraren lär sig därmed målspråket grundligt.

3 Teoretiska utgångspunkter

3.1 Sociokulturell teori

Studien grundas i det sociokulturella perspektivet där språkinlärning alltid sker i en social interaktion (Lantolf, Thorne, & Poehner, 2015). Med ett sociokulturellt perspektiv på lärande och kognitiv utveckling anses det sociala sammanhanget vara av avgörande

betydelse för att utveckling ska kunna ske. En hypotes som är relevant för studien inom det sociokulturella perspektivet är *The output hypothesis*, där kollaborativa dialoger har en viktig roll för utveckling av lingvistisk kunskap (Swain, 2000). Kollaborativa dialoger anses vara kognitiva, men även sociala aktiviteter som främjar språkinläring. Studiens hypotes, att inlärnarnas utflöde kommer påverkas av förstaspråkstälarens språkliga variant, kan på så sätt relateras till sociokulturell teori.

The input hypothesis är ytterligare en teori om språkinläring som tar sin utgångspunkt i sociokulturell teori (Krashen, 1991). Enligt Krashens teori anses förståeligt inflöde vara en grundläggande förutsättning för inläring av språk (Krashen, 1991). Förståeligt inflöde skulle kunna likställas med den barnriktade språkvariant som ingår i undersökningen eftersom denna språkvariant utmärks av ett långsammare taltempo. Det långsamma taltempot skulle därmed kunna betyda att en barnriktad språkvariant utgör ett mer lättillgängligt inflöde för inlärnarna att tillägna sig språket. Vidare har tidigare forskning (Conrad, 1989; Griffiths, 1990; Long, 1985) bevisat att ett långsammare taltempo främjar begriplighet. Vetenskapsrådet (Hyltenstam m.fl., 2012) drar slutsatsen att långsammare tal inklusive pauser och tydlig artikulation är enklare för en andraspråksinlärare att förstå än ett snabbt taltempo. *The input hypothesis* förutsätter att inlärnaren har ett lågt affektivt filter, det vill säga att inlärnaren är mottaglig för informationen i inflödet. Det är även nödvändigt att inlärnaren är redo att bearbeta det inflöde som ges, och därför behöver inflödet vara anpassat för inlärnaren men samtidigt utmanande, något som Krashen benämner som $i+1$ där i står för inlärnarens språkliga nivå och $i+1$ indikerar en ett steg högre nivå.

Sammanfattningsvis förväntas inlärnarna, utifrån ett sociokulturellt perspektiv, påverkas av förstaspråktalarnas språkliga utflöde, då språkinläring (i detta fall talproduktion) sker i interaktion med andra människor.

3.2 Anpassning vid inläring

Enligt studiens hypotes härmar inlärnare den språkliga variant som lärare använder sig av, vilket kan relateras till teorier om anpassning vid språkinläring. Imitation är ur ett behavioristiskt perspektiv en vanlig anpassningsmetod inom språkinläring som barn använder innan de utvecklat förståelse för det språkliga systemet och kan producera egna uttryck (Lightbown & Spada, 1999). I inlärningsprocessen kan barn härma ord, men även språkliga strukturer. Hur mycket barn faktiskt imiterar varierar. Om denna teori appliceras på vuxna inlärnare och relateras till den aktuella studien kan det betyda att taltempo är en språklig struktur som inlärnare imiterar. Interaktion mellan

förstaspråkstalare och andraspråkstalare har undersökts genom olika metoder, men det är främst naturliga konversationer som undersökts i fältstudier. En studie som visar att interaktion präglas av anpassning har även visat att förstaspråkstalare modifierar och förenklar sin språkliga variant i interaktion med andraspråkstalare (Long, 1981). Det kan konstateras att förstaspråkstalaren anpassar sig till andraspråkstalaren, men det behövs forskning där inlärares anpassning till förstaspråkstalare undersöks för att utveckla detta teoretiska fält.

4 Tidigare forskning

4.1 Förstaspråksinläring

Andraspråksforskning tar sin utgångspunkt i forskning om förstaspråksinläring, därför krävs en forskningsöversikt av tidigare forskning inom detta fält. Specifikt presenteras forskning kring barns utveckling av förstaspråket i relation till det inflöde de får (Fernald & Weisleder, 2013; Hurtado, Marchman, & Fernald, 2008). I en undersökning av spanska mödrars språk till sina barn jämfördes barnens utflöde och ordförråd vid 18 samt 24 månaders ålder (Hurtado m.fl., 2008). Resultatet visade att tidig exponering av mer barnriktat språkligt inflöde än hos andra barn i samma ålder påverkade barns lexikala förmåga att bearbeta information positivt. De barn som fick mer barnriktat inflöde vid 18 månaders ålder än andra barn i samma ålder, hade större vokabulär och kunde snabbare identifiera ord vid 24 månaders ålder.

Ytterligare påvisades att det barnriktade inflödet gynnar barns ordförståelse och bidrar till en ökad vokabulär. Det inflöde som visat sig ha en positiv effekt på barns ordproduktion präglas av gester utöver det verbala språket (Pan, Rowe, Singer, Snow, 2005). Likaså fastställs att barn som utsätts för mer barnriktat språk än andra barn vid 18 månaders ålder effektiviserar sin bearbetning av ord och utökar sin vokabulär vid 24 månaders ålder, ett främjande av språkutvecklingen (Fernald & Weisleder, 2013). Det kan konstateras att utflödets komplexitet påverkas, även om inflödesmängd och vilken typ av inflöde som förekommer har en avgörande roll. Dessa forskningsresultat är viktiga som utgångspunkt för undersökningen ur ett andraspråksperspektiv. Genom att anta att andraspråksinläring fungerar på ett liknande sätt som barns förstaspråksinläring, där barnriktat språk är fördelaktigt för språkutveckling (Hyltenstam m.fl., 2012), kan denna språkliga variant även tänkas gynna vuxna inlärare.

4.2 Taltempo

Taltempo är ett fenomen som tidigare studerats i samband med andraspråksundervisning, främst utifrån ett lärarperspektiv där lärares anpassning av taltempo har undersökts

(Håkansson, 1987; Owen 1996). För att undersöka om lärares taltempo förändrades i undervisningen beroende på vilken grupp de undervisade gjordes ett återberättelseexperiment (Håkansson, 1987). Taltempot mättes i studien genom en beräkning av antal ord per minut. Det klargjordes att åtta av nio lärare i sin undervisning med andraspråkselever anpassade sitt språk genom att sänka sitt taltempo. Men viktigare för den föreliggande studien är att även elevers förståelse utifrån lärares taltempo studerades. Elevernas förståelse testades genom att de fick besvara frågor efter att ha fått en text uppläst av läraren. Lärarnas sänkta taltempo påverkade inte elevernas förståelse. Studien har dock inte undersökt effekten av ett sänkt taltempo i samband med andra språkliga anpassningar, exempelvis en överdriven prosodi.

Endast ett fåtal undersökningar som studerat taltempo i relation till inläring har varit av explanatorisk karaktär, vilket innebär att de analyserat orsakssamband (Pica, 1992; Pica, Young, & Doughty, 1987). Forskare har intresserat sig för begripligt inflöde i samband med förståelse hos andraspråksinlärare (Pica, m.fl., 1987). Forskarna undersökte 16 andraspråktalares förståelse utifrån olika typer av inflöde. Inlärarna fick i en uppgift följa instruktioner som förstaspråkstalare förmedlade muntligt. Resultat visade att de instruktioner som innehöll upprepningar och omformuleringar och med störst möjlighet till interaktion var de som gynnade inlärarnas förståelse mest. En uppföljande undersökning (Pica, 1992) gjordes för att utreda om kvantiteten, mängden inflöde, hade betydelse för det resultat som tidigare påvisades. Resultatet för denna ovan nämnda studie visade att inflödesmängden var den avgörande faktorn för inläringen. Utifrån dessa studier kan konstateras att inflödets kvantitet har mer inverkan på inlärares förståelse, än inflödets kvalitativa egenskaper.

Min undersökning avser studera hur stor inverkan inflödets kvalitativa egenskaper, varierande prosodi och taltempo, har på andraspråksinlärares språkproduktion. Dessa aspekter förväntas, ha stor påverkan på inlärarnas utflöde. Jag förväntar att påvisa ett liknande resultat gällande inflödets mängd, att ett barnriktat språk ger chans till ett mer komplext utflöde hos inlärarna.

Tidigare forskning har visat att även om en automatisk beräkning av stavelsekärnor i programvaran Praat (Boersma & Weenink, 2019) inte skiljde sig avsevärt från en manuell beräkning (Jong & Wempe, 2009) så missades vissa stavelsekärnor. Stavelsekärnor missades främst när utflödet var för mjukt. Denna skillnad mellan sätt att beräkna stavelser på skiljer sig mellan olika språk (Pellegrino, Farinas, & Rouas, 2004). Resultat från Jong och Wempes studie (2009) visar att det går att effektivisera mätningar

av taltempo, utan att resultatet påverkas särskilt mycket. I strävan efter högsta möjliga validitet och korrekta mätningar av antalet stavelser har jag valt att göra mätningarna manuellt.

Sammantaget kan konstateras att forskning som presenterats ovan främst har intresserat sig för lärares taltempo och inte elevernas (t.ex., Håkansson, 1987). Ytterligare är deltagarna i tidigare studier inom andraspråksforskning barn som lär sig ett andraspråk, inte vuxna (t.ex., Owen 1996). Därmed saknas viktiga forskningsaspekter inom andraspråksforskningen. Avsaknad av dessa forskningsaspekter gör att det finns bristande kunskap om hur vuxeninläring faktiskt fungerar och stötts bäst. Det är därför angeläget att utveckla detta aktuella forskningsfält och undersöka även vuxna inlärare för att utveckla förståelse för hur tillägnande av ett målspråk går till för vuxna. Ett målspråk är det språk som inläraren lär sig efter sitt förstaspråk, alltså andraspråket.

5 Metod och material

5.1 Val av undersökningsmetod

Studiens explanatoriska karaktär i samband med att effekter analyserades i studien, har medfört att frågeställningarna lämpligast besvarades med en kvantitativ ansats. Undersökningen avsåg pröva de hypoteser som presenterades i samband med studiens frågeställningar och var därmed av teoriprovande karaktär. För att analysera det material som samlats in användes programvaran Praat (Boersma & Weenink, 2019). Vi studenter som ledde det övergripande forskningsprojektet intresserade oss för hur förstaspråkstalares val av språklig variant påverkar en andraspråksinlärares utflöde. Därmed använde vi oss av samma insamlingsmaterial och studerade detta ur olika perspektiv i olika undersökningar. Insamling av data gjordes gemensamt, och materialet bearbetades sedan i Praat för att sedan transkriberas och analyseras enskilt. I denna studie undersöktes hur inlärares utflöde påverkades av förstaspråkstalarens språkliga variant. I Praat delades ljudfiler in i kortare ljudsekvenser, om 15-30 sekunder, med funktionen *Textgrid*. Sedan transkriberades ljudsekvenserna direkt i programmet. Dessa sparades ner till en dator i WAV-format för att vara lättillgängliga för oss studenter, som drev forskningsprojektet, under den period som forskningen pågick.

Transkribering har i vetenskapsteoretiska sammanhang även kallats för *utskrift* och innebär att intervjumaterialet överförs från ljudformat till textformat (Stensmo, 2002). En fördel med att transkribera var att det förenklade analysen av materialet (Denscombe, 2017). Vid problem kunde transkriberingsmaterialet (textformatet) jämföras med ursprungsmaterialet (ljudformatet) som utgjordes av de oanalyserade ljudfilerna. Ett

ställningstagande som behövde göras var hur noggrann transkriberingen skulle vara. Med tanke på att undersökningen syftade till att studera mängden stavelser i inlärnarnas utflöde och dess komplexitet behövde transkriberingen vara talspråksenlig (t.ex., *jobba*) snarare än målspråksenlig (t.ex., *jobbade*) och inkludera alla partier där stavelser förekom. Förhoppningen var att inlärnarnas utflöde skulle vara mer målspråksenligt vid intervjun med barnriktat språk då detta resultat skulle gå hand i hand med studiens hypotes om att ett barnriktat språk ger mer tid till ett planerat utflöde hos inlärares. Hade transkriberingen istället gjorts målspråksenlig hade denna skillnad inte kunnat identifieras.

5.2 Urval och avgränsningar--deltagare

Innan uppstart av studien bestämdes att undersökningen skulle omfattas av fyra inlärare. Det ansågs tillräckligt för att eventuella effekter av inflöde skulle kunna påvisas i resultatet samtidigt som antalet beaktade studiens tidsbegränsning och småskalighet. Urvalsprocessen rörande populationen som undersöktes var delvis strategisk, då undersökningen krävde inlärare med tillräckliga språkkunskaper i andraspråket för att kunna kommunicera och göra sig förstådda i samtal. Denna språkliga nivå var viktig för att säkerställa ett tillräckligt omfattande material för att kunna besvara studiens forskningsfrågor. En andraspråkslärare vid Linnéuniversitetet kontaktades, som undervisade en klass med motsvarande språkkunskaper som efterfrågades i undersökningen. Studenterna fick anmäla sitt intresse via en blankett distribuerad och insamlad av projektets forskande studenter. Efter fyra inkomna intresseanmälningar avslutades rekryteringen. Information om deltagarna presenteras nedan (Tabell 1).

Tabell 1
Demografisk information

Deltagare	Kön	Ålder	Modersmål	TTS
Adam	Man	35	Tyska	1
Beatrice	Kvinna	44	Engelska	14
Carmen	Kvinna	43	Karay-a, Hiligaynon, Engelska	5
David	Man	21	Bulgariska	3

Notering. Deltagares namn är fingerade. Ålder anges i år. TTS: tid talat svenska, anger antal år deltagarna talat svenska.

Könsfördelningen bland deltagarna var balanserad och samtliga deltagare hade olika modersmål (Tabell 1). Deltagarna hade olika förhållanden till det svenska språket då två av studenterna talade svenska i hemmet, medan de andra två endast mötte det

svenska språket i studiesammanhang. Deltagarnas olikheter gav förhoppningar om ett varierat utfall i studiens resultat. I studien har deltagarnas namn fingerats men representerar deltagarnas kön.

5.3 Undersökningsmaterial

Beräkningen av taltempo (stavelser per sekund) gjordes utifrån en transkription av rådata, de icke analyserade ljudsekvenserna. Transkriberingarna tillsammans med tillhörande ljudsekvenser var det som undersöktes i studien och utgör därmed materialet. Studiens tidsbegränsning tillät inte analys av allt material, och därmed gjordes ett urval av ljudsekvenser. Eftersom inlärnarnas utflöde har varit i fokus och analyserats är det endast ljudsekvenser samt transkriptioner av deras tal som gjorts och inte av förstaspråktalarnas. De ljudsekvenser som valts ut från materialet har sovrats ut från den totala intervjuens mittpunkt. För att få fram material där inlärnarnas utflöde varit så representativt som möjligt har ljudsekvenserna valts ut cirka två minuter in i intervjuerna och inte inkluderat intervjuernas avslutande delar. På så vis hann inlärnarna vänja sig vid intervjusituationen och den utrustning som användes. Eftersom stavelser är de minsta prosodiska enheterna som kan undersökas ger även ett fåtal ljudsekvenser mycket material för undersökningen.

5.4 Insamlingsmetod

Andraspråksinlärares utflöde samlades in i form av intervju, (Denscombe, 2017). Efter insamlingen av intresseformulär började intervjuerna planeras. Förstaspråktalarna utgick från forskning om barnriktat och vuxenriktat språk och övade på att tala i enlighet med dessa två språkvarianterna. Vid planering av samtalen skrevs förslag på yttranden och frågor som stöd för förstaspråktalaren i samtalen, men fraser och yttranden skiljde sig beroende på inlärnarnas utflöde. Det barnriktade språket innehöll enklare samtalsämnen (så som "berätta om dig själv") som var bekanta för inlärnarna medan det vuxenriktade språket gav en större kognitiv utmaning genom att behandla fler abstrakta och teoretiska ämnen (så som "framtidsplaner").

Åtta intervjuer (två per inlärare) varade ungefär 10 minuter vardera och genomfördes av de fyra studenterna som drivit forskningsprojektet men även agerat samtalspartners vid insamlingen av data. Varje inlärare deltog i två intervjuer med två olika samtalspartners som var förstaspråktalare av svenska (benäms här efter som *förstaspråktalare*) och som använde sig av en av de två språkvarianterna. Under ena intervjun talade förstaspråktalaren med ett barnriktat språk, medan förstaspråktalaren i den andra intervjun talade vuxenriktat språk. För att minska risk för att någon av förstaspråktalarna skulle kunna påverka inlärnarna via någon annan aspekt än just den

språkliga variant som använts skiftade de språklig variant mellan intervjuerna med olika inlärare. Förstaspråkstalarna fick därmed tala de båda språkliga varianterna, men med två olika inlärare.

Målet inför varje intervju var att skapa förutsättningar för ett naturligt spontant samtal där inläraren gavs ett vidgat talutrymme. Under intervjuerna var endast inläraren och förstaspråkstalaren i rummet. Vissa svar utvecklades med hjälp av följdfrågor, medan andra inlärare fick fortsätta med nya frågor. Det innebär att samtalen var semistrukturerade (Denscombe, 2017) och inlärarna fick utveckla sina svar och tala fritt om de ämnen som förstaspråkstalaren tog upp.

5.5 Genomförande

Inför intervjutillfällena fick inlärarna fylla i en samtyckesblankett (bilaga B) för deltagande i forskningsprojektet. De två första intervjuerna hölls i ett mindre grupprum, där förstaspråkstalaren och inläraren satt mitt emot varandra. Vid intervjuerna med de två sista inlärarna hade vi tillgång till LiLa-labbet. Vid samtliga intervjutillfällen hölls intervjuerna vid ett mindre rektangulärt bord, vilket var fördelaktigt för att båda parter skulle kunna tala nära inspelningsinstrumentets mikrofon. Inspelningar av intervjuerna gjordes även med en mobiltelefon för att säkerställa tillgång till materialet, vilket visade sig vara viktigt då det insamlade materialet från den första deltagarens intervjuer försvann i överföringen från inspelningsinstrumentet till datorn. Problemet åtgärdades inför de nästkommande intervjuerna och tekniken fungerade felfritt under dessa intervjuer. Problemet påverkade inte studiens analyser eller resultat, då antalet stavelser kunde identifieras även från mobiltelefoninspelningarna. Ljudet kan eventuellt ha skiljt sig i kvalitet vid analys av mindre detaljer, men dessa analyser ingick inte i undersökningen.

5.6 Bearbetning av material och analysmetod

Inlärarnas utflöde bearbetades och låg till grund för analysen. Den totala utflödesproduktionen beräknades genom att summera antalet stavelser per ljudsekvens. *Taltempo* för utflödet mättes genom att antalet stavelser i en ljudsekvens summerades och divideras med den totala tiden (beräknat i sekunder) för ljudsekvensen inom respektive språkvariant. Detta resulterade i taltempo som medelvärden av antal stavelser per sekund enligt det val som ett flertal tidigare studier har gjort (t.ex., Boersma & Weenink, 2019; Freeman & Meyers, 1985). Andra studier har istället använt sig av ord per minut (Griffiths, 1990; Håkansson, 1987). Valet gjordes utefter att det är fördelaktigt att använda sekunder som måtenhet som är en grundenhet inom Internationella enhetssystemet, SI, (NE, 2011), och som dessutom har varit mer vanligt vid beräkning av

taltempo i tidigare forskning. Detta gör att resultat lättare skulle kunna jämföras med tidigare studier. Skratljud har inte ingått i det transkriberade materialet och har därför inte heller inkluderats i beräkning av stavelser då stavelser i dessa typer av uttryck är svåra att definiera och inte innehåller några lexikala uttryck. Pauser mellan ord har däremot inkluderats i analysen av taltempo, men pauser mellan meningar eller meningsfragment har exkluderats (bilaga A). Inkludering av kortare pauser för betänketid inom meningar har gjort att ett naturligt utflöde analyserats. Exkludering av längre pauser mellan meningar har rättfärdigat undersökningens validitet, så att analyser har fokuserat på utflödet inom meningar.

En stavelse är en språkenhet som kan utgöra en del av ett ord (*ka* i *kanin*) eller ett helt ord (*sjuk*). Varje stavelse har en kärna bestående av en vokal (*a* i stavelsen *ka* och *u* i stavelsen *sjuk*). Utöver kärnan kan även ansats och koda finnas, vilket är konsonanterna som omger kärnan (*k* i *ka* är stavelsens ansats, medan *k* i *sjuk* är stavelsens koda). Vanligtvis är stavelser relativt lätta att hitta i ord, men det är inte lika lätt att avgöra en stavelses struktur, det vill säga var den börjar och slutar (Engstrand, 2004). Det är främst stavelser med strukturen som beskrivits ovan som har beräknats i studien, men även uttryck med endast konsonanter som exempelvis “mm” har ingått i beräkningen då de innehåller klangfulla konsonanter som kan liknas vid vokaler i stavelsekärnor. Korta återkopplings signaler har även ingått i det transkriberade materialet.

Komplexiteten i inlärnarnas utflöde (stavelser per mening) beräknades som medelvärde för vardera språkvariant. Genom att analysera stavelser i inlärnarnas utflöde gavs möjlighet att undersöka komplexitet även inom ord, i form av exempelvis morfologiska böjningar (så som *-de* i *spe-la-de*). Stavelser gav därmed uttryck för ords längdförhållanden, där längre mer komplexa ord inte var lika frekventa som korta. Dessutom finns en risk för missvisande resultat vid beräkning av ord, om en inlärare främst använder långa ord i sitt utflöde. Undersökning av komplexitet, genom beräkning av stavelser, gav därmed mer detaljerad information om inlärnarnas nuvarande språkliga nivå än om mäthenheten hade varit ord.

I skriftligt material skulle beräkningen av stavelser inte vara problematisk, eftersom skriftliga meningar oftast är syntaktiska, det vill säga att de börjar med stor bokstav och avslutas med skiljetecken. I naturligt tal förekommer ofta elliptiska meningar i form av meningsfragment, vid till exempel svar på frågor (Josefsson, 2009). Eftersom inlärnarnas utflöde innehöll många meningsfragment har dessa inkluderats i analysen och ingår därmed i begreppet *mening*. Meningar definieras i undersökningen som de

sammanhängande yttranden som görs i inlärnarnas utflöde. Samtalsforskare i barnspråksforskning undersöker ofta komplexitet i relation till yttranden som består av syntaktiska meningar, men dessutom makrosyntagmer som meningsfragment i analys av utvecklingsnivåer (Josefsson, 2009). Taltempot och dess komplexitet i utflödet jämfördes med varandra för att påvisa eventuell korrelation.

Materialet för studien lagrades på datorer, som tillhörde studenterna som drev forskningsprojektet, fram tills uppsatserna godkändes och publicerades då allt material i samstämmighet med den samtyckesblankett som lämnades ut, förstördes.

5.7 Forskningsetiska aspekter

Inledningsvis ska nämnas att samhällsmedborgare har ett krav på att forskning av hög kvalitet ska bedrivas för en ständig samhällsutveckling, *forskningskravet* (Vetenskapsrådet, 2002). Samtidigt har dessa medborgare rätt till skydd mot kränkningar, skador (psykiska som fysiska) och förödmjukelser i samband med forskning (*individskyddskravet*). Dessa krav utgör tillsammans en forskningsetisk grund för all forskning som bedrivs och därmed behöver forskare ha dessa krav i beaktning vid genomförande av studier som inkluderar deltagare.

Individskyddskravet består i sin tur av fyra krav: informationskravet, samtyckeskravet, konfidentialitetskravet och nyttjandekravet. Informationskravet har uppfyllts genom att studiens deltagare har informerats om studiens syfte både skriftligt, via sin signatur av en samtyckesblankett, och muntligt vid deltagandet i studien. I samtyckesblanketten informerades deltagarna om att de när som helst fick avbryta studien och att de själva hade rätt att bestämma över sitt deltagande och det material som de producerat, vilket gjorde att samtyckeskravet uppfylldes. Konfidentialitetskravet uppfylldes genom att endast studenterna i forskningsprojektet och deras två handledare hade tillgång till information som skulle kunna identifiera deltagarna och associera dessa med studiens data. Nyttjandekravet uppfylldes genom att det klargjordes att allt material endast skulle användas till forskning och inte för andra ändamål.

Studien har följt de forskningsetiska principer som gäller för humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning då dessa krav ovan har uppfyllts. Det råder viss obalans kring maktförhållanden vid forskning då skribenten får en position med tillgång till mycket material och uppgifter som ska förvaltas på ett korrekt sätt. Samtidigt befinner sig deltagarna i en utsatt situation då de delar med sig av mycket information, trots att den här studien inte innefattar särskilt känsliga frågor. Någon deltagare kan ha nämnt sin hemort, men vid fall som dessa har inte det materialet inkluderats i det som valts ut för

analys, i mån om att skydda deltagarnas integritet. Dessutom har deltagares namn fingerats, och försvårar därmed identifiering av deltagarnas identiteter.

5.8 Reliabilitet och validitet

En reliabilitetsfråga som kan uppstå under forskningen är huruvida den transkribering som gjorts är en exakt återgivning av vad deltagarna har sagt eller inte (Stensmo, 2002). Materialet delades slumpmässigt upp mellan tre av studenterna i forskningsprojektet för transkribering. En kontroll av det transkriberade materialet har sedan gjorts då mitt arbete med beräkning av stavelser har innefattat en jämförelse mellan ljudfilerna och den transkriberade datan. Eftersom studien har utgått från hur deltagarna uttalar ord i sitt utflöde räckte inte alltid endast transkriberingar, då dessa inte var tillräckliga i arbetet med beräkning av antalet stavelser. Transkriberingar har redigerats i efterhand efter behov, i kontrollerande syfte och för en ökad reliabilitet.

Beträffande objektivitet så har troligtvis studenterna i projektet haft inverkan på resultatet, eftersom de själva deltog i som förstaspråkstalande samtalspartners i interaktionen med inlärarna och därmed var väl förtrogna med de hypoteser som funnits. Undersökningsmetoden för att besvara frågeställningarna har inneburit ett modifierat utflöde för förstaspråkstalarna, vilket betyder att de har försökt påverka resultatet. Dock var denna modifiering en naturlig del av forskningsprojektet och det fanns trots allt en risk att modifieringen överhuvudtaget inte skulle vara av betydelse för inlärnarnas taltempo. De forskande studenterna har inte haft ekonomiska avsikter i de resultat som framkommit i forskningsprojektet. Objektivitet i studien har därför upprätthållits i den mån som varit möjligt. Studien och dess intervjuer har planerats väl, trots att vissa val av metoder och tillvägagångssätt hade kunnat ändras för att stärka validiteten. Exempelvis hade antalet förstaspråkstalare i intervjuerna kunnat minskats från fyra till två för att minska risken för felkällor och påverkansfaktorer. Dock har beräkningar av stavelser gjorts manuellt, vilket ger ett mer precist och korrekt resultat med ökad validitet än om beräkningar hade gjorts automatiskt (De Jong & Wempe, 2009). Den data som analyserats har varit relevant för studiens frågeställningar och analysmetoderna som valts har fyllt sin funktion och varit lämpliga för studiens syfte. Därmed kan studiens validitet bekräftas.

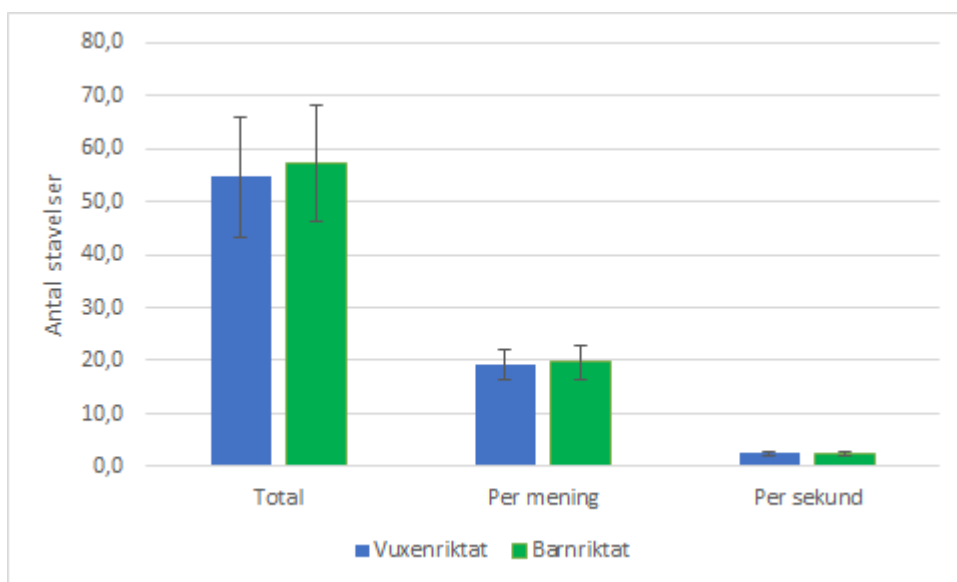
6 Resultat

Eftersom forskningen var småskalig har standardfel analyserats istället för standardavvikelse, för att få värden som var adekvata för forskningens begränsade omfattning (fyra deltagare). Felstaplarna som representerar standardfelen har undersökts visuellt i de stapeldiagram som presenterats för att se indikationer på statistiska skillnader.

Felstaplarnas överlappningar indikerar på att värdena inte skiljer sig statistiskt. Gruppen som undersöktes i studien konstaterades vara för liten för att statistiska analyser skulle genomföras som uppföljning av det resultat som felstaplarna indikerar om.

6.1 Resultat ur ett grupperspektiv

Gruppens totala produktion av stavelser och antal stavelser per mening visar sig vara högre vid barnriktat språk än vid vuxenriktat språk (figur 1), medan gruppens taltempo inte skiljde sig med samtalsvarianten.

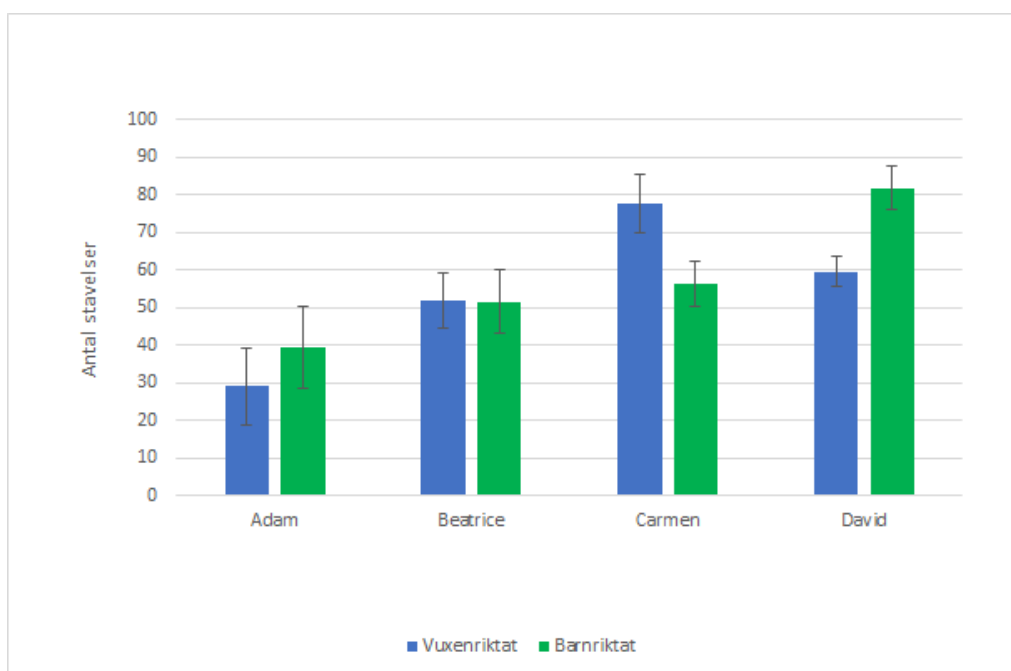

Figur 1. Stapeldiagram över gruppens utflöde. I diagrammet presenteras det totala antalet stavelser, komplexitet (ett medelvärde av antal stavelser per mening) och taltempo (ett medelvärde av antal stavelser per sekund). Resultat utifrån den vuxenriktade språkvarianten presenteras med blå staplar, medan resultat i samband med den barnriktade språkvarianten presenteras med gröna staplar. Felstaplarna indikerar standardfel. Det framgår att staplarna överlappar och ingen statistisk skillnad finns i någon av jämförelserna.

6.2 Resultat ur ett individuellt perspektiv

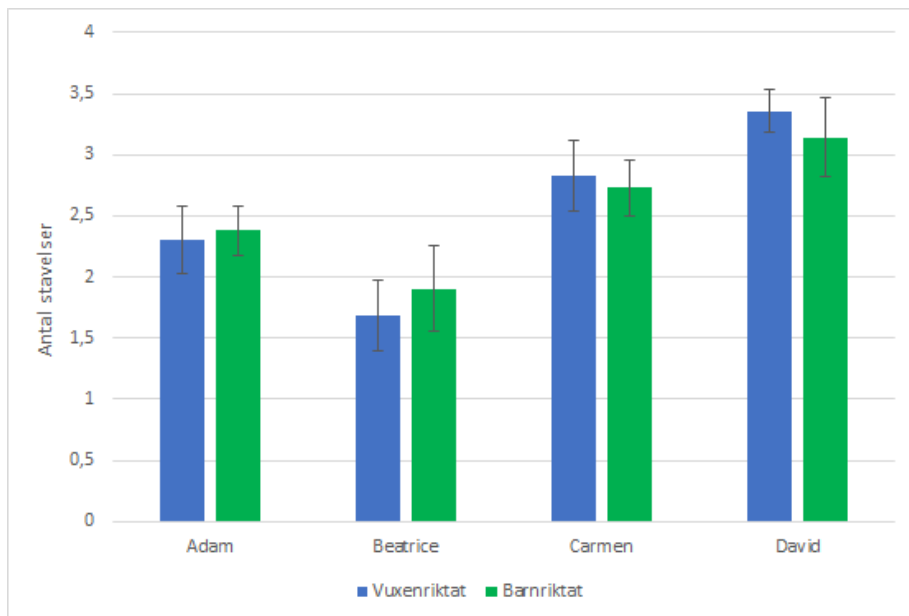
I undersökningen studerades även den totala stavelseproduktionen utifrån ett individuellt perspektiv. Deltagarnas användning av stavelser vid de två olika språkvarianterna visar sig skilja sig mest hos tre av inlärarna (figur 2). Adam och David bekräftade hypotesen då de använde sig av fler stavelser i sitt utflöde i intervjun där förstaspråkstalaren talade med en barnriktad språkvariant än i intervjun där förstaspråkstalaren talade vuxenriktat. Till skillnad från Adam och David, talade Carmen med fler stavelser i sitt utflöde i intervjun med vuxenriktat språk. Även Beatrice använde sig av fler stavelser vid intervjun med vuxenriktat språk, men hennes resultat var jämna. Felstaplarna i diagrammet

indikerar att David och Carmens resultat är statistiskt signifikanta då felstaplarna ej överlappar varandra.

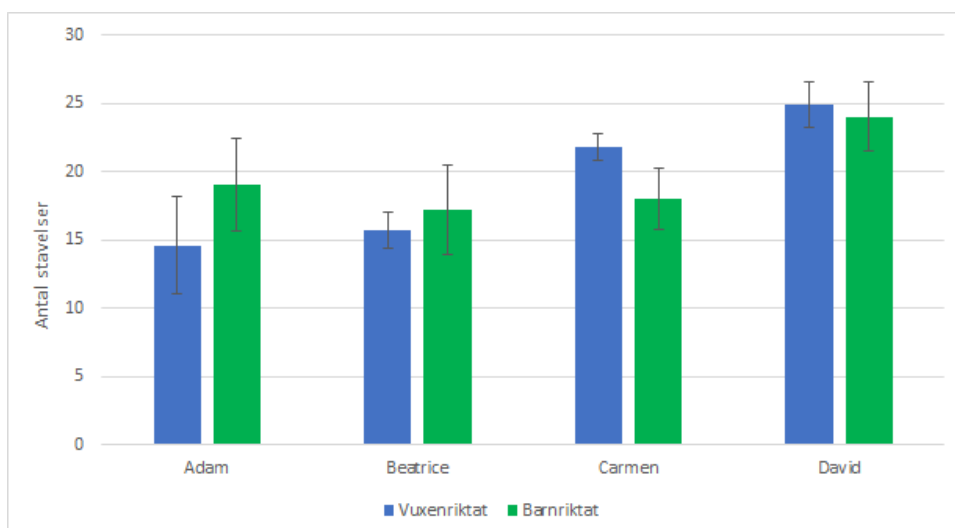
Figur 2. Stapeldiagram över deltagarnas totala antal stavelser. Stapeldiagrammet visar varje deltagares totala antal stavelser som de har använt sig av per ljudsekvens i sitt utflöde. Resultat utifrån den vuxenriktade språkvarianten presenteras med blå staplar, medan resultat i samband med den barnriktade språkvarianten presenteras med gröna staplar. Felstaplar indikerar att två av resultaten är statistiskt signifikanta då dessa felstaplar ej överlappar varandra.

Analysen av taltempo (antal stavelser per sekund) visade att Carmen och David talade med fler stavelser i sitt utflöde där förstaspråkstalaren talade vuxenriktat (figur 3). David var den som använde flest stavelser vid vuxenriktat språk. Skillnaderna i resultaten för både Carmen och David var knappa. Som motsats till dessa talade istället Beatrice och Adam med högre taltempo i samtal med barnriktat språk. Dock var skillnaderna även för dessa deltagare ringa. Samtliga resultat saknar statistisk signifikans.

Figur 3. Stapeldiagram över deltagarnas antal stavelser per sekund. Stapeldiagrammet visar varje deltagares medelvärden av antal stavelser per sekund. Resultat utifrån den vuxenriktade språkvarianten presenteras med blå staplar, medan resultat i samband med den barnriktade språkvarianten presenteras med gröna staplar. Felstaplar indikerar om att samtliga resultat saknar statistiskt signifikans.

Vid beräkning av utflödets komplexitet (antal stavelser per mening) visade resultat att speciellt Carmen men även David talade med högre komplexitet i intervjun med vuxenriktat språk (figur 4). Beatrice och Adam hade högre komplexitet i sin produktion i intervjun med barnriktat språk. Hos Adam, Beatrice och David indikerar felstaplar om att det ej råder statistisk signifikans, däremot indikerar de att Carmen talade med signifikant högre komplexitet med vuxenriktat än barnriktat tal. Detta utläses av felstaplarnas avsaknad av överlappning.

Figur 4. Stapeldiagram över deltagarnas komplexitet (stavelser/mening). Stapeldiagrammet visar varje deltagares medelvärden. Resultat utifrån den vuxenriktade språkvarianten presenteras med blå staplar, medan resultat i samband med den barnriktade språkvarianten presenteras med gröna staplar. Felstaplar indikerar standardfel och dessa felstaplar överlappar varandra i samtliga fall utom ett. Hos en av deltagarna indikerar felstaplarna om statistiska skillnader. Skillnader hos övriga deltagare med överlappande felstaplar är inte statistiska skillnader.

6.3 Sammanfattning

Studiens resultat analyseras utifrån två olika perspektiv, ett grupperspektiv och ett individuellt perspektiv. Ur ett grupperspektiv visades (figur 1) att gruppen använde mest stavelser vid barnspråk. Dessutom använde de fler stavelser per mening vid barnriktat språk, även om resultaten för språkvarianterna är snarlika. Gruppen använde slutligen lika många stavelser per sekund vid den vuxenriktade språkvarianten som den barnriktade. Ur ett individuellt perspektiv visar samtliga diagram (figur 2, 3, 4) olika resultat. Två av deltagarna talade mer vid barnriktat språk än vid vuxenriktat, medan två deltagare talade mer vid vuxenriktat språk, den ena med liten marginal. Två av deltagarna hade ett högre taltempo vid barnriktat språk, medan de två andra istället hade ett högre taltempo vid vuxenriktat språk. Två av deltagarna använde ett mer komplext språk vid barnspråk medan de två andra hade högre språklig komplexitet vid vuxenriktat språk.

7 Diskussion

I resultatet för undersökningen som avsåg studera förstaspråkstälares val av språkvariant och dess påverkan på vuxna andraspråksinlärares taltempo, upptäcktes ett komplext mönster. Det förväntade resultatet var att ett långsamt taltempo hos förstaspråkstälaren skulle reflekteras i ett långsammare taltempo hos inläraren med mer tid att planera utflödet och därför också ett mer komplext utflöde. Sambandet mellan taltempo och komplexitet kunde inte säkerställas. Däremot bekräftades hypotesen att inlärarna använder ett mer komplext språk med en förstaspråkstälare som använder sig av barnriktat språk (figur 2). Ytterligare resultat visade att deltagarna överlag talade mer vid interaktionen med barnriktat språk än vid interaktionen med vuxenriktat språk. Därmed kan resultaten visa på vikten av förstaspråkstälarens val av samtalsvariant för att stärka inlärarnas utflöde. Nedan följer diskussioner om metoden och mer om de individuella resultat som visar på intressanta effekter av interaktionen med olika samtalsvariationer.

7.1 Metoddiskussion

Inför insamlingen av data bestämdes att vi studenter som drev forskningsprojektet tillsammans skulle genomföra datainsamlingen och tre av oss även transkriberingen av data. Detta tillvägagångssätt valdes för att säkra en valid insamling och bedömning. Det material som samlats in delades upp slumpmässigt mellan tre av oss studenter för transkribering. Vi alla skulle ha tillgång till och kunna utgå från det behandlade materialet. Detta tillvägagångssätt var aningen problematiskt, då studenterna vid transkribering utgick från sin egen undersökning vilket resulterade i olika transkriberingar. Vissa transkriberingar hade för min studie, som exempel, överflödigt information medan andra inte var tillräckligt detaljrika. Detta gjorde att korrigering av transkriberingar blev ett tidskrävande arbete för de tre studenterna som delade upp transkriberingarna. Det fanns dock även fördelar med den metod som valdes, exempelvis att kunna ta del av olika typer av transkriptioner och tillsammans diskutera dessa. Tydliga avgränsningar hade behövts i projektets uppstart, med mer detaljer för att eftersträva så lika transkriberingar som möjligt.

För min enskilda undersökning kan urvalet av den data som har analyseras efter transkribering diskuteras. Undersökningens urval av material gjordes från intervjuernas tidsmässiga mittpunkter och sedan valdes de ljudsekvenser där deltagarna hade ett innehållsrikt utflöde, lika många ljudsekvenser på vardera sida om mittpunkten. Denna metod hade kunnat vara problematisk om det visat sig att ljudsekvenserna på ena sidan mittpunkten var mer innehållsrika än ljudsekvenserna på andra sidan. För att undvika denna problematik kan materialets omfång utökas genom att mer av det inspelade materialet kan inkluderas i analysen, alternativt kan fler intervjuer genomföras för att vidga materialets omfång. Metoden ansågs dock inte ha påverkat resultaten nämnvärt eftersom inlärares utflöde var relativt jämn under intervjuerna.

Varje förstaspråkstalare talade med båda de språkliga varianterna för att försäkra oss om att individbaserade aspekter (såsom t.ex., språkval, mängden ögonkontakt och så vidare) snarare än de språkliga varianterna inte påverkade inlärares utflöde. Först vid transkriberingen förstod vi att de två språkliga varianterna hade behövts övas in mer noggrant. Dessutom skulle förstaspråkstalarna ha diskuterat användning av återkopplingssignaler med målet att ge inlärares lika mycket talutrymme och för att kunna genomföra så lika intervjuer som möjligt. Det fanns indikationer i transkriberingen att återkopplingssignaler bidrog med kortare talturer och fler avbrott i deltagarnas utflöde.

Ett tillägg i form av en analys av förstaspråkstalarna utflöde hade också förenklat upptäckten av andra aspekter som skulle ha kunnat påverka resultatet.

I analyserna av materialet (inlärnarnas utflöde) ignorerades innehållet i inlärnarnas svar. Istället fokuserade alla analyser på de fenomen som låg till grund för projektet och mer specifikt de fyra undersökningarnas frågeställningar. För att kunna återgå till det material som samlats in var intervjuemetoden fördelaktig. En annan aspekt som gjorde intervjuerna fördelaktiga i val av undersökningsmetod var möjligheten att räkna och klippa bort pauser i materialet (bilaga A). Pauser går inte att analysera i ett skriftligt frågeformulär utan undersökningen kräver muntligt utflöde. En nackdel med metoden var att den ställde krav på förstaspråkstalarnas kunskap om ljudinspelningsutrustning för att studien skulle kunna genomföras problemfritt. Samtidigt kan påpekas att detta inte var alltför komplicerat. Studien skulle med fördel ha kunnat effektiviseras med automatiska mätningar av taltempo, utan att resultat skulle påverkas märkbart (Boersma & Weenink, 2019). Vidare gav den manuella mätningen valida resultat. Skillnaden hade istället kunnat innebära att med den automatiska mätningen skulle mer material ha kunnat inkluderas för analys och på så vis påverkat validiteten av resultaten positivt.

Sammanfattningsvis skulle undersökningens metod kunna vidareutvecklas genom följande förändringar; transkriberingar görs enskilt, språkvarianter övas in i detalj, även förstaspråkstalarnas utflöde analyseras och att en automatisk beräkning av antal stavelser görs.

7.2 Resultatdiskussion

Resultat har visat att några av studiens deltagare i likhet med de hypoteser som ställts, har talat långsammare vid barnriktat språk, har använt ett mer komplext språk vid barnriktat språk och har producerat mest utflöde vid barnriktat språk. Detta innebär att undersökningens hypoteser har kunnat bekräftas, men inget samband har kunnat säkerställas mellan taltempo och komplexitet i utflödet. För att säkerställa dessa samband behövs fortsatt forskning inom området.

Resultatet för utflödet visade att deltagarna utifrån ett grupperspektiv producerade mest stavelser vid barnriktat språk. När vi forskande studenter undersökte resultaten på individnivå visade det sig att det var de två männen, Adam och David, som talade mer vid barnriktat språk än vid vuxenriktat medan kvinnorna istället påvisade det motsatta. Hypotesen som presenterades i undersökningen var att en inlärare, i interaktion med en förstaspråkstalare med ett långsammare taltempo, skulle imitera förstaspråkstalaren och ges möjlighet till ett genomtänkt och mer omfattande utflöde med fler stavelser än vid

interaktionen med ett vuxenriktat språk som innefattar ett högre taltempo. De båda männen verkar ha påverkats av förstaspråkstalarnas barnriktade språk och därmed kan antas att dessa två förstaspråkstalare har anpassat sitt språk väl utifrån den barnspråksriktade varianten. I samtal med de kvinnliga deltagarna som talade mer vid vuxenriktat språk än vid barnriktat kan den språkliga nivån hos deltagarna varit hög, vilket stämmer överens med antal år som de talat svenska i den demografiska information som tidigare presenterats. Detta kan ha bidragit till att dessa deltagare oavsett språklig variant i förstaspråkstalarens utflöde, kunnat planera sitt eget utflöde obehindrat. En möjlig teori är vidare att Beatrice och Carmen inte kunde urskilja eller uppfatta de språkliga varianterna ordentligt och därmed inte påverkats av dessa aspekter i sitt utflöde. För att bekräfta denna teori skulle inlärare på olika språkliga nivåer kunna undersökas i efterföljande forskning. Då skillnaderna i resultat gällande de två språkliga varianterna inte varit stora kan resultat även bero på slumpmässiga faktorer. Dock är detta inget som kan eller borde bekräftas eftersom resultat påvisats som stämmer väl överens med studiens hypoteser.

Sammanfattningsvis kan de resultat som presenterats bero på inlärares språkliga nivåer, förstaspråkstalarnas anpassning till de språkliga varianterna eller slumpen. Dock ska påpekas att intressanta fynd gjorts, i enlighet med uppsatsens hypoteser.

Taltempot som mättes som stavelser per sekund påverkades inte av språkvarianterna på gruppnivå men gjorde så på individnivå. Vid inspektionen av de individuella resultaten framkom två mönster som var intressanta för undersökningen. Två av inlärares, Carmen och David, ökade sitt taltempo vid intervjuerna med vuxenriktat språk, vilket betyder att de imiterade förstaspråkstalarnas höga taltempo. På detta vis replikerades studien av lärares anpassning av sitt taltempo till elevers taltempo i undervisning med andraspråkselever (Håkansson, 1987). Denna studie har därför visat på att även andraspråksinlärare gör anpassningar av taltempo i sitt utflöde i interaktion med förstaspråkstalare, vilket tidigare föreslagits av Long (1981). Det som Carmen och David hade gemensamt var att de båda talade svenska dagligen. Dessutom samtalade de med samma förstaspråkstalare under sina intervjuer. Dessa två förstaspråkstalare kan ha anpassat sig väl till de språkliga varianterna, vilket därmed bidragit till de resultat som förväntats i studiens hypoteser. I framtida forskning bör påföljande studier analysera även förstaspråkstalarnas utflöde (fler aspekter än endast språklig variation) för att säkerställa förstaspråkstalarnas anpassning till de språkliga varianterna.

Carmen och Davids förändrade taltempo bekräftar studiens hypoteser, men deras resultat ska även relateras till påvisade forskningsresultat angående hur förstaspråkstalares utflöde påverkar andraspråksinlärares inläring (Pica, 1992; Pica, m.fl., 1987). Resultat för dessa tidigare studier har visat att den typ av muntliga instruktioner med störst chans till interaktion hade betydelse för inlärnarnas förståelse av instruktioner (Pica, m.fl., 1987). Hur man som lärare talar i interaktion med andraspråksinlärare har därmed betydelse för inlärares utflöde och dess komplexitet. I uppföljande studie (Pica, 1992) bevisades ytterligare att mängden inflöde hade inverkan på resultaten. Resultat för min undersökning har inte inkluderat förstaspråkstalarnas utflöde, utan endast undersökt inlärnarnas utflöde. Vidare skulle det vara intressant att i framtida forskning även ta förstaspråkstalarnas utflödesmängd i beaktning och ställa denna i relation till de två språkliga varianterna för att utreda om dessa aspekter tillsammans påverkar inlärares taltempo. Återigen kan man framhålla att framtida forskning, med utgångspunkt i denna undersökning, behöver inkludera förstaspråkstalares utflöde, både utifrån ett kvantitativt och kvalitativt perspektiv, för att kunna fastställa hur en lärare kan påverka en inlärares utflöde med hjälp av sitt eget utflöde.

Varför Adam och Beatrice inte ökade sitt taltempo vid vuxenriktat språk skulle kunna bero på att deras språkliga nivå var lägre än Carmens och Davids. Adam och Beatrice talade nämligen inte svenska dagligen, utan mötte det svenska språket främst i skol- och jobbsammanhang. En annan möjlig förklaring är att förstaspråkstalarnas språkvarianter inte skiljde sig tillräckligt mycket från varandra och därmed inte gav de resultat som förväntades. Förstaspråkstalarnas utflöde i enlighet med de språkvarianter som övats in kan vidare ha haft för lite inverkan på resultatet. Vid Davids intervjuer hördes en tydlig skillnad i taltempo mellan de två språkvarianterna, medan denna skillnad inte var lika tydlig i övriga intervjuer. David noterade dessutom att den ena förstaspråkstalaren talade i ett högt tempo, vilket kan ha påverkat hans taltempo. Det finns en risk att David kan ha varit medveten om vilka resultat som förväntades i undersökningen i frågan om taltempo, och därmed anpassat sig efter dessa hypoteser. Det är dock mer troligt att Davids resultat bekräftas på grund av hans höga språkliga kompetens som kan grunda sig i hans regelbundna användning av språket.

Resultat som visade att gruppen hade en högre meningskomplexitet vid intervjuerna med barnriktat språk än med vuxenriktat språk, innebar i enlighet med de hypoteser som presenterats att inlärnarnas utflöde ökat i komplexitet genom att de vid ett långsammare

taltempo hunnit planera sitt utflöde bättre och därmed utvecklat användningen av antalet stavelser. Ur ett individuellt perspektiv ökade Adam och Beatrice sin utflödeskomplexitet vid barnriktat språk, medan Carmen och David istället hade en högre komplexitet vid vuxenriktat språk. Dessa resultat är inte samstämmiga med det resultat som presenterades ovan om taltempo. Carmen och David borde, utifrån de hypoteser som ställts, haft en högre komplexitet (fler stavelser per mening) vid det barnriktade språket då de skulle hunnit planera sitt utflöde mer detaljerat och producerat mer avancerade uttryck i sitt utflöde. Adam och Beatrice som enligt hypotesen hade en högre komplexitet i utflödet vid barnriktat språk, ökade inte sitt taltempo vid det vuxenriktade språket, i enlighet med hypotesen. En slutsats som kan dras av dessa resultat är att ett sänkt taltempo inte nödvändigtvis behöver relatera till ökad komplexitet.

En möjlighet som skulle kunna förklara Adams och Beatrices resultat, är att deras lexikala bearbetsförmåga, i likhet med barns förmågor, kan ha påverkats av det barnriktade språket (Fernald & Weisleder, 2013; Hurtado, Marchman & Fernald, 2008) eftersom det var vid den språkvariant som komplexiteten var högst för dessa två inlärare. Kanske hann de planera sitt utflöde i större utsträckning med hjälp av det barnriktade språket i samband med en utvecklad bearbetsförmåga. Denna teori är dock inte prövad och hade behövt undersökas under en längre tidsperiod för att ge tillförlitliga resultat. Om denna teori skulle stämma skulle det innebära att ett barnriktat språk är fördelaktigt även för vuxna inlärare, vilket i sin tur skulle kunna motivera användningen av denna språkliga variant i interaktion med andraspråksinlärare. Sammanfattningsvis kan resultat bero på en interaktion mellan förstaspråkstalaren, hans språkliga varietet, och inlärarens språkliga nivå.

7.3 Slutsatser

Även om hypotesen om ett förändrat taltempo inte bekräftades på gruppnivå, så har mönster påvisats på individuell nivå bland deltagarna i enlighet med de hypoteser som ställts. Två av deltagarna talade i ett högre taltempo vid vuxenriktat språk, i enlighet med undersökningens hypoteser. Vidare talade även två deltagare med högre komplexitet i meningar vid barnriktat språk, vilket gjorde att ännu ett resultat bekräftade hypoteserna. I studien gjordes inga korrelationsanalyser utan sambandet mellan taltempo och utflödets komplexitet jämfördes istället. Samband kunde inte identifieras och kunde därmed inte heller bekräfta de hypoteser som präglade undersökningen. De resultat som presenterats är betydelsefulla för lärare i andraspråksundervisning eftersom didaktiska överväganden, gällande taltempo i klassrumsinteraktion, kan grundas i de resultat som framkommit i

studien. En lärares barnriktade språkvariant bidrar till ett mer komplext utflöde hos eleverna, vilket är önskvärt för elevernas språkutveckling.

7.4 Vidare forskning

Förutom en undersökning av språkförmågans relation till den påverkan som språkliga varianter har på andraspråksinlärares taltempo, som lyftes i diskussionen, så framkom fler nya idéer under studiens gång. Andra aspekter än språkvarianter kanske kan påverka inlärares utflöde. I den data som samlats in för undersökningen finns möjligheter för utvecklade analyser av exempelvis innehavande av talturer. En relevant forskningsfråga skulle kunna studera följande: Ändras fördelning av talturer beroende på inlärares taltempo? Talturer visar hur talproduktionen (inflöde och utflöde) fördelas mellan inlärares och förstaspråkstalaren och kan även ge information om förstaspråkstalarens utflödesmängd och dess påverkan på inlärares tal, i likhet med Picas forskning (1992). Beräkning av stavelser i ljudsekvenser är något som i studier framöver kan effektiviseras utifrån de forskningsresultat som presenterats av De Jong & Wempe (2009). En effektivisering av denna analysmetod ger forskare chans att låta undersökningar omfatta fler deltagare, vilket skulle kunna ge generaliserbara resultat.

Referenser

- Boersma, P., & Weenink, D. (2019). Praat: doing phonetics by computer [Computer program]. Version 6.1.08, retrieved 5 December 2019 from <http://www.praat.org/>
- Bunar, N. (2010). Nyanlända och lärande: En forskningsöversikt om nyanlända elever i den svenska skolan. Vetenskapsrådets rapportserie 6:2010. Stockholm: CM gruppen AB.
- Cummins, J. (2000). Andraspråksundervisning för skolframgång - en modell för utveckling av skolans språkpolicy. I K. Naucmér (Red.), *Symposium – ett andraspråksperspektiv på lärande*, (ss. 86-107). Stockholm: Sigma.
- Conrad, L. (1989). The effects of time-compressed speech on native and EFL listening comprehension. *Studies in Second Language Acquisition*, 11(1), 1–16. doi: 10.1017/S0272263100007804.
- Denscombe, M. (2017). *Forskningshandboken*. Lund: Studentlitteratur.
- De Jong, N., & Wempe, T. (2009). Praat script to detect syllable nuclei and measure speech rate automatically. *Behavior research methods*. 41(2), 385-90. doi: 10.3758/BRM.41.2.385.
- Engstrand, O. (2004). *Fonetikens grunder*. Lund: Studentlitteratur.
- Ferguson, C. A. (1971). Absence of copula and the notion of simplicity: a study of normal speech, baby talk, foreigner talk and pidgins. I D. Hymes (Red.), *Pidginization and Creolization of Language*, (ss. 141-150). London: Cambridge University Press.
- Fernald, A., & Weisleder, A. (2013). Talking to children matters: Early language experience strengthens processing and builds vocabulary. *Psychological Science*, 24(11), 2143–2152. doi: 10.1177/0956797613488145.
- Freeman, F. J., & Meyers, S. C. (1985) Mother and child speech rates as a variable in Stuttering and disfluency. *Journal of Speech and Hearing Research*, 28(3), 436-444. doi:10.1044/jshr.2803.444.
- Golinkoff, R. M., Deniz Can, D., Soderstrom, M., & Hirsh-Pasek, K. (2015). (Baby) talk to me: The social context of infant-directed speech and its effects on early language acquisition. *SAGE publications*, 24(5), 339-344. doi: 10.1177/0963721415595345.
- Griffiths, R. (1990). Speech rate and NNS comprehension: A preliminary study in time-benefit analysis. *Language Learning*, 40(3), 311-336. doi. 10.1111/j.1467-1770.1990.tb00666.x.
- Hurtado, N., Marchman, V., & Fernald, A. (2008). Does input influence uptake? Links between maternal talk, processing speed and vocabulary size in Spanish-learning children. *Developmental Science* 11(6), 31-39. doi: 10.1111/j.1467-7687.2008.00768.x.
- Hyltenstam, K., Axelsson, M., & Lindberg, I. (2012). *Flerspråkighet - en forskningsöversikt*. Vetenskapsrådets rapportserie 5:2012. Stockholm: CM gruppen AB.
- Håkansson, G. (1987). Teacher talk: how teachers modify their speech when addressing learners of Swedish as a second language. Doctoral Dissertation. Lund: Lund University Press.
- Josefsson, G. (2009). *Svensk universitetsgrammatik för nybörjare*. Lund: Studentlitteratur.
- Krashen, S. D. (1991). The input hypothesis: an update. I: J. E. Alatis (Red.), *Georgetown University Round Table on Languages and Linguistics*. (ss. 409-431). Washington, D.C: Georgetown University Press.
- Lantolf, J., Thorne, S. L., & Poehner, M. (2015). Sociocultural theory and second language development. I: B. van Patten & J. Williams (Red.), *Theories in Second Language Acquisition* (ss. 207-226). New York: Routledge.
- Lightbown, P.M., & Spada, N. (1999). *How Language are Learned*. Ed.2. Oxford: Oxford University Press.
- Long, M. (1981). Input, interaction and second language acquisition. I: H. Winitz (Red.), *Native Language and Foreign Language Acquisition. Annals of the New York Academy of Sciences*, 379(1), (ss. 259-278). doi: 10.1111/j.1749-6632.1981.tb42014.x.

- Long, M. (1985). Input and second language acquisition. *The Modern Language Journal*, 82(3), 299-307. doi: 10.1111/j.1540-4781.1998.tb01206.x.
- McMurray, B., Kovack-Leshe, K. A., Goodwin, D., & McEchron, W. (2013). Infant directed speech and the development of speech perception: Enhancing development or an unintended consequence? *Cognition*, 129(2). doi:10.1016/j.cognition.2013.07.015.
- NE.se [Elektronisk resurs]. (2011). SI:s uppbyggnad. Hämtad 2020-01-14 från <http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/mått/si/sis-uppbyggnad>. Malmö: Nationalencyklopedin.
- Newport, E. L., Gleitman, H., & Gleitman, L. R. (1977). Mother, I'd rather do it myself: Some effects and non-effects of maternal speech style. I: C. E. Snow & C. A. Ferguson (Red.), *Talking to Children*, (ss. 109-149).
- Owen, D. (1996). Do teachers modify their speech according to the proficiency of their students? *English Language Teacher Education and Development*, 2(1), 31-51.
- Pan, B. A., Rowe, M. L., Singer, J. D., & Snow, C. E. (2005). Maternal correlates of growth in toddler vocabulary production in low-income families. *Child Development*, 76(4), 763-782. doi:10.1111/1467-8624.00498-i1.
- Pellegrino, F., Farinas, J., & Rouas, J.-L. (2004). Automatic estimation of speaking rate in multilingual spontaneous speech. *Proceedings of Speech Prosody*, Nara, Japan.
- Pica, T., Young, R., & Doughty, C. (1987). The impact of interaction on comprehension. *TESOL QUARTERLY*, 21(4), 737-758. doi: 10.2307/3586992.
- Pica, T. (1992). The textual outcomes of native speaker-non-native speaker negotiation: What do they reveal about second language learning? I: C. Kramsch & S. McConnell-Ginet (Red.), *Text and Context: Cross-disciplinary Perspectives on Language Study*, (ss. 198-237). Lexington, MA: D.C. Heath and Company.
- Skolverket. (2010). Läroplan för grundskolan samt förskoleklassen och fritidshemmet.
- Stensmo, C. (2002). *Vetenskapsteori och metod för lärare - en introduktion*. Uppsala: Kunskapsföretaget i Uppsala.
- Swain, M. (2000). The output hypothesis and beyond: Mediating acquisition through collaborative dialogue. I: J. Lantolf (Red.), *Sociocultural approaches to second language research*, (ss. 97-114). Oxford: Oxford University Press.
- Vetenskapsrådet. (2000). *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*. Stockholm: Vetenskapsrådet.

Samtycke för deltagande i forskningsstudie

Vi är fyra studenter som ska skriva C-uppsats i svenska som andraspråk vid Linnéuniversitetet Växjö. Nedan ger du ditt samtycke till att delta i en studie där vi undersöker hur ett samtal mellan modersmålstalare och andraspråkstalare av svenska ser ut. Undersökningen kommer att bestå av två intervjuer som spelas in där du kommer att samtala med en person per intervju. Sammanlagd tid för träffen beräknar vi till cirka en timme. Efter avslutad studie skickas samtliga uppsatser till dig. Vi hoppas att studien ska bidra med viktiga kunskaper till andraspråksinläringen som kan vara av nytta för andraspråksundervisningen.

Medgivande

- Jag har tagit del av informationen kring studiens genomförande samt vad som kommer att undersökas.
- Jag ger mitt medgivande till att information kring min ålder, språkinläring och språkbruk används i studien.
- Jag ger mitt medgivande till att det jag säger kommer att användas i forskningssyfte samt att resultatet av studien kommer att publiceras genom Linnéuniversitetet.
- Jag ger mitt medgivande till att min intervju spelas in och att ingen obehörig kommer att få tillgång till materialet. Materialet kommer förstöras efter studiens publicering.
- Jag är medveten om att mitt namn och kontaktuppgifter kommer kännas till av de personer som är anknutna till studien. Jag kommer dock vara anonym i det arbete som delas med andra.
- Jag är medveten om att jag när som helst har rätt att avbryta mitt deltagande i studien utan att behöva förklara varför.

Härmed ger jag mitt medgivande till deltagande i studien.

Växjö den / 2019

.....

Namnteckning

.....

Namnförtydligande